

רע"פ 5063/22 - שמעון ברק נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 5063/22

לפני: כבוד השופט ח' כבוב

המבקש: שמעון ברק

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 22.06.2022 בע"פ 23535-06-21, שניתן על-ידי כבוד השופטים ר' כרמל, א' רומנוב ו-מ' ליפשיץ-פריבס

בשם המבקש: עו"ד אלון דוידוב; עו"ד לירז מאיר

החלטה

בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטים ר' כרמל, א' רומנוב-מ' ליפשיץ-פריבס) בע"פ 23535-06-21 מיום 26.06.2022, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על הכרעתו דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופטת ג' סקפהשפירא) בת"פ 39374-04-20 מיום 07.09.2020 וגזר דינו מיום 04.05.2021.

רקע והליכים קודמים

1. המבקש הורשע בהתאם להודאתו, ובמסגרת הסדר טיעון, בביצוע עבירה של ניסיון לבצע מעשה מגונה בקטינה שטרם מלאו לה 14 שנים, לפי סעיפים 348(א), 345(א)(3) ו-25 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); עבירה של ניסיון לבצע מעשה מגונה באדם לפי סעיפים 348(ג) ו-25 לחוק; שתי עבירות של ניסיון לקבל דבר במרמה, לפי סעיפים 415 ו-25 לחוק; ושלוש עבירות של מידע כוזב במחשב, לפי סעיף 3(א)(1) לחוק המחשבים,

התשנ"ה-1995.

2. כפי שעולה מכתב האיטום המתוקן, בתקופה שבין חודש ספטמבר 2017 לבין חודש פברואר 2019, פנה הנאשם באמצעות אפליקציית "Whatsapp" (להלן: הצ'אט) לעשרות נשים, ובהן קטינות (להלן: המתלוננות), וניהל עמן תכתובות בעלות תכנים מיניים. במסגרת תכתובת אלו, המבקש נהג להציג את עצמו באופן כוזב - בגילאים ובזהויות שונות - ולבקש את חוות דעתן של המתלוננות ביחס לגילוח שביצע במפשעתו. המבקש פעל לשם קיום שיחות ווידאו עם המתלוננות, כשבמהלכן יחשוף בפניהן את איבר מינו; ואף לעיתים הגיע לפורקן מיני במהלך שיחות הווידאו או בסמוך אליהן. כל זאת, לצורך גירוי, ביזוי או סיפוק מיני. ואלו האירועים אשר פורטו בכתב האיטום המתוקן:

ביום 05.09.2017, פנה המבקש באמצעות הצ'אט לקטינה שהציגה עצמה כבת 12 (להלן: המתלוננת 1), וביקש ממנה שתחווה דעתה על האופן שבו גילח את מפשעתו. זאת, במטרה לחשוף בפניה את איבר מינו. משהשיבה המתלוננת 1, כי אינה מעוניינת, המבקש עתר שוב לקבל את עזרתה ואף הפעיל עמה שיחת וידאו, אולם המתלוננת 1 ניתקה את השיחה.

ביום 03.02.2019 פנה המבקש באמצעות הצ'אט לקטינה (להלן: המתלוננת 2) תוך שהציג את עצמו כבן 15, וזאת במטרה להניח את דעתה ולגרום לה להתכתב עמו. גם במסגרת זו עתר המבקש למתלוננת 2 שתחווה דעתה על האופן שבו גילח את מפשעתו, במטרה לחשוף בפניה את איבר מינו. המתלוננת 2 לא השיבה להודעתו ודיווחה על האירוע לאביה.

ביום 12.05.2018 פנה המבקש באמצעות הצ'אט לקטינה שהציגה עצמה כבת 17 (להלן: המתלוננת 3), תוך שהזדהה כבן 18. זאת, במטרה להניח את דעתה ולגרום לה להתכתב עמו. המבקש עתר לקבל את חוות דעתה של המתלוננת 3 על האופן שבו גילח את מפשעתו, וזאת במטרה לחשוף בפניה את איבר מינו, וכן ביקש לבצע עמה שיחת וידאו. המתלוננת 3 סירבה לנהל עמו שיחת וידאו, אך ביקשה כי ישלח לה תמונות שלו. המבקש סירב.

ביום 03.02.2019 פנה המבקש באמצעות הצ'אט לקטינה אשר הציגה עצמה כבת 14 (להלן: המתלוננת 4), וביקש ממנה לחוות את דעתה על האופן שבו גילח את מפשעתו. המתלוננת 4 סירבה, אך המבקש המשיך לפנות אליה בעניין במשך 11 ימים, והכל במטרה לחשוף בפניה את איבר מינו.

3. בהתאם לאמור, בית המשפט הרשיע את המבקש במיחוס לו בכתב האיטום המתוקן, בהתאם להודאתו, בעבירות שפורטו לעיל. בהסדר הטיעון נקבע כי ייערכו בעניינו של המבקש תסקיר שירות המבחן, הערכת מסוכנות וחוות דעת של הממונה על עבודות שירות (להלן ביחד: שלושת חוות הדעת). כן הוסכם כי המשיבה תגביל את טיעוניה לעונש לטווח שבין 9 חודשי מאסר שירוצו באופן של עבודות שירות ובין שנת מאסר בפועל; וכי תקבע את עמדתה העונשית בטווח זה בהתאם לשלושת חוות הדעת.

4. ביום 07.09.2020, לאחר שנתקבלו שלושת חוות הדעת, ולאחר ששמע את טיעוני הצדדים לעונש, גזר בית משפט השלום על המבקש 9 חודשי מאסר שירוצו באופן של עבודות שירות, וכן עונשים נלווים.

5. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי על הכרעת הדין ועל גזר הדין. במסגרת הערעור על הכרעת הדין, עתר המבקש לחזור בו מהודאתו, בטענה כי זו לא ניתנה מרצונו החופשי. לטענתו, בעת שהסכים להסדר הטיעון היה נתון במצב של לחץ נפשי בשל נסיבות אישיות, ונסיבות שנבעו מהאשמות שהופנו נגדו ומהעבירות שבהן הורשע. במסגרת זו טען המבקש לכשל בייצוג וכי לא הבין שהודאתו תוביל לסיווגו כעבריין מין. עוד טען המבקש כי הודאתו במשטרה ניתנה משום שנחקר בהיותו מותש, בשעות הערב, ולאחר שהות בתא מעצר קטן ובתנאים קשים. לבסוף טען המבקש לקיומם של מחדלי חקירה, שכן שתיים מתוך שלושת החקירות שבוצעו בעניינו במשטרה לא תועדו חזותית,

אשר לגזר הדין, המבקש טען כי היה על בית משפט השלום להסתפק בעונש צופה פני עתיד, ואף באי-הרשעה וצו שעות לתועלת הציבור.

6. בית המשפט המחוזי דחה את ערעור המבקש, בנומקו כי המבקש לא הרים את הנטל המוטל עליו להוכיח כי מתקיימים התנאים לחזרה מהודאה; כי המבקש היה מיוצג לאורך כל ההליך בבית משפט השלום; וכי המבקש העלה את רצונו לחזור בו מהודאתו בשלב מאוחר של ההליכים נגדו. עוד ציין בית המשפט את הכלל לפיו טענת כשל בייצוג תתקבל במשורה, ולא די בלהוכיח קיומו של קו הגנה אחר אשר היה מיטיב יותר עם המבקש. כן ציין בית המשפט המחוזי כי לא הוכח שנפל פגם בהתנהלות סנגורו של המבקש בהליך בבית משפט השלום, אשר מצדיק קבלתה של טענת כשל בייצוג.

אשר לערעור על העונש, בית המשפט המחוזי קבע כי לא נפלה טעות בגזר דינו של בית משפט השלום המצדיקה את התערבותו.

לצורך שלמות התמונה יצוין, כי השופט א' רומנוב סבר בדעת מיעוט, שעניינו של המבקש נמנה עם אותם מקרים חריגים בהם יש לאפשר לנאשם לחזור בו מהודאתו. לעמדתו, המבקש העלה במסגרת ערעורו טענות חדשות אשר, אם יש בהן ממש, הותרת הרשעתו בדין עשויה לגרום למבקש עיוות דין.

7. המבקש לא השלים עם פסק דין זה, והגיש בקשה למתן רשות ערעור ויחד עמה בקשה לעיכוב ביצוע עונשו. הן הבקשות שלפניי.

נימוקי הבקשה

8. במסגרת בקשתו, טוען המבקש כי יש לראות בו כ"נאשם בלתי עקבי", המודה באשמה אך טוען לחפותו. כראייה לכך מביא המבקש את מסקנות הערכת המסוכנות ותסקיר שירות המבחן בעניינו, שמהם, לטענתו, עולה כי הוא אינו "לוקח אחריות על מעשיו, אינו מבין את חומרתם ואף לא מגלה אמפתיה, מודה רק באופן פורמאלי, והכל לשם רווח משני" (עמוד 8 לבקשה). לטענתו, במצב כזה היה על בית משפט השלום להימנע מהרשעתו, וזאת מתוקף חובתו המוסרית למנוע הרשעות שווא. לכל הפחות, טוען המבקש, היה על בית משפט השלום לפנות אליו "באופן בלתי אמצעי, ולהסביר לו את הסיטואציה הבעייתית בה הוא נמצא", ולאחר מכן לשמוע ממנו האם עודנו עומד מאחורי הודאתו. לעמדת המבקש, סוגיית ה"נאשמים הבלתי-עקביים" מעלה שאלה עקרונית המצדיקה מתן רשות ערעור ב"גלגול השלישי". משכך, המבקש עותר לביטול הכרעת דינו של בית משפט השלום, ולהשבת עניינו לערכאה דיונית בפני מותב אחר לצורך ניהול עניינו מחדש.

דיון והכרעה

9. לאחר עיון בבקשה ובנספחיה, באתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות, וזאת מבלי להידרש לתשובת המשיבה.

10. הלכה היא כי בקשה למתן רשות ערעור ב"גלגול השלישי" שמורה למקרים חריגים בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים, או בנסיבות המקימות חשש לעיוות דין, או אי צדק חמור שנגרם למבקש (רע"פ 4963/22 מנשירוב נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (21.07.2022); רע"פ 3679/22 סלע נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (02.06.2022); רע"פ 3653/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (06.06.2022)). הבקשה שלפניי אינה עומדת באמות מידה אלה, ודי בכך כדי לדחות אותה.

11. על אף האצטלה העקרונית שניתנה לבקשה, טענותיו של המבקש נטועות עמוק בעניינו הפרטני, ואף קיבלו משכבר מענה בפסיקת בית משפט זה (ראו: ע"פ 6952/10 בשימוב נ' מדינת ישראל (13.01.2011) (להלן: עניין בשימוב); ע"פ 3011/13 קאסם נ' מדינת ישראל, פסקה כד לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין(05.02.2015)).

12. מעבר לצורך, דין הבקשה להידחות גם לגופה.

13. בראשית הדברים יוער כי טענתו של המבקש ביחס להיותו "נאשם בלתי-עקבי" מועלית כאן לראשונה, ואין לה לא זכר ולא רמז בכתב הערעור, שאותו הגישלביית המשפט המחוזי. ואילו, כלל ידוע הוא כי בית זה לא יידרש לטענות שהועלו לראשונה במסגרת בקשה למתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי" (רע"פ 2161/21 משאיך נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (18.07.2021); רע"פ 1757/22 שטיינברגר נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (12.04.2022); רע"פ 6941/20 משי נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (29.10.2020); רע"פ 3653/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (06.06.2022)).

14. מעבר לכך, עיון בהערכת המסוכנות ובתסקיר שירות המבחן שנערכו בעניינו של המבקש אינם מעלים חשש כי הודאתו הינה בגדר הודאת שווא. עולה, כי המבקש דווקא חזר פעם ועוד פעם על הודאתו, אם כי נמנע מלקחת אחריות מלאה על מעשיו או להכיר בחומרתם. אין בכך כדי להצדיק הימנעות מצד בית המשפט לקבל את הודאתו, ואף רחוק מכך. על האמור יש להוסיף, כי שתי ערכאות נתנו דעתן להודאתו של המבקש, וקבעו כי לא עולה חשש שהודאתו ניתנה שלא ברצונו החופשי או כי מדובר בהודאת שווא. ואף שבשלב מסוים התברר כי המבקש אינו עומד מאחורי הודאתו, הרי שאין בכך, כשלעצמו, כדי להצדיק היענות לבקשתו. על כך נאמר:

"בהסדר טיעון ואף שלא במסגרתו של הסדר טיעון, אמון בית המשפט על כך שהודאת הנאשם בין כתליו תיעשה מרצון ותשקף נכונה את גרסתו. במילים אחרות, עליו לבדוק האם הנאשם אכן מודה. בדרך כלל, אין צורך בבחינת העניין מעבר לשלב ההודיה. ברם, היה אם צץ סימן שאלה - בשל האמור בתסקיר או במסגרת הטיעונים לעונש - מתפקידו של בית המשפט לברר עם הנאשם או סנגורו האומנם ההודיה הודאה היא. אל לו להסתפק בשלב ההודאה שניתנה בתשובה לכתב האישום. ודוק. היה אם יתברר שהנאשם אינו מודה - אין זה אומר בהכרח שיש להתיר לו לחזור בו מהודאתו. הפסיקה אמרה את דברה בנדון. אולם, כל עוד מלאכתו של בית המשפט טרם הסתיימה, עליו להידרש גם לנקודה זו. למעשה, זוהי גם מלאכתו" (עניין בשימוב, פסק דינו של השופט (כתוארו אז) נ' הנדל).

דברים אלו יפים גם לעניינו.

15. סוף דבר, הבקשה נדחית, וממילא נדחית הבקשה לעיכוב ביצוע שהוגשה עמה. המבקש יתייצב בפני הממונה על עבודות שירות בהתאם לפסק דינו של בית המשפט המחוזי.

ניתנה היום, כ"חבתמוזתשפ"ב (27.7.2022).

שׁוֹפֵט